

## PERŽVALGA.

— Sukrutus Amerikos lietuviams darbuotis dėl savo tautos labo ir szelpiant aukomis parodą, nukentusius už lietuvystę brolius, tai einančius į augsztesnius mokslus, yra užmanytas naujas vėl reikalavimas aukų per Europos kunigus, kad nusiųsti delegaciją į Romą pas szventą Tėvą su praszymu, kad tasai teiktusi padaryti mums du szventuoju vyskupą Merkelį Giedraitį ir Andrių Rudaminą jezavitą, kuriuodu yra stebuklais dar savo gyvenime pagarsėję. Budent: A. Rudamina iszliko gyvas užsidegus parakuį Vilniuje ir sapnavęs labai keistą sapną, kuriame matė aniolus ir Dievą, o mirus vyskupui Merkeleliui Giedraicziui vienas kunigas ir du dievobaimingi vyrai ant jo grabo naktyje matė nežemiszka szviesą.

— Amerikos anglių kasyklose nusiduoda dyvnesnių stebuklų, negu su A. Rudamina Vilniuje ir tuosius visus darbininkus, daug stebuklingiaus iszlikusius gyvais vertėtu teipgi szventais paskaityti. Tiktaita viena nelaimė, kad toje Amerikoje, kur stebuklai kas diena nusiduoda, juos laiko už paprastus atsitikimus ir nusidavus tokiems isznyksta tuojaus. Szventųjų ir stebuklingų vietų Amerikoje iki sziol dar nėra nei vienos, nes czion vieszi mokslas o ne paskalos dėlei lengvatikių žmonių.

— Amerikos lietuviszki kunigai apie tokias aukas, siųsti delegaciją į Romą ir raginimą žmonių prie jų iki sziolei dar neatsiszaukė vieszai, ir iszmincingai padarytu, kad nė neat-siszauktu. Europos kunigai vienok kalba balsu amerikiečių ir dar „Susivienyjimo Lietuvių Amerikoje“. „Tėvynės Sargas“ atspaudė skyrioje knygelėje tajį atsiszaukimą ir jis yra dalinamas Amerikos lietuviszkoje bažnycziose žmonėms.

Taigi Europos kunigai yra susitarę su Amerikos liet. kunigais, kurie bus pažadėję aniems, kad Susivienyjimas atliks tokią rolę, duos kasztus ant kelionės pasiuntiniams į Romą. Be žinios Amerikos kunigų nebutu Susivienyjimo uždedama toji kontribucija. Rods tame atsiszaukime yra pasiguodimas szventam Tėvui dėlei užgynimo lietuviszkos spaudos, persekiojimo lietuvių, bet ar tasai pasiguodimas atnesz naudą — abejojama? Kada kazokai iszpjovė lietuvius Kražiuose, szventas Tėvas tuojaus iszleido encikliką į vyskupus Maskolijoi, kurioje helpė katalikams buti paklusniais svietiszka valdziai ir jos, kaip paties Dievo įstatytos, klausyti. Kraujas liejosi už tikėjimą, lukėjome nuo tikėjimo virszininko iszgiristi paguodos žodį ir užtarymą, ir iszgirdome paliepimą buti paklusniais savo budeliams! Tai gi mūsų guodimosi szv. Tėvas vargu iszklausys o reikalaujami szventieji mums ir nesuteiks jokios naudos. Amerikos lietuviai, mes tikime, bus ant tiek isz-mintingi, kad aukaus ant savo paczių labo, suszelpimo savo brolių kenczianczių už lietuvystę, tai einanczių į augsztesnius mokslus, tai iszleidimo moksliszku lietuviszku raszty.

— „Tėvynės“ 11 ir 14 num. patilpo įstatai „Motinėlės“ draugystės, kurios mieris yra naudingas mūsų tautos reikalams. Sąnariai yra padalinti į tris skyrius ir pirmojo skyriaus sąnariai privileguoti vieni balsavime rinkimo vyriausybės tiktaita. Mums rodosi toks budas nėra atsakancziu, nes balsai butu kaip už pinigų perkami. \$10,00 ant metų mokėti nedidelis skaitlius iszgalės, kad turėtu balsą. Daugiaus mokanti tegul butu garbės sąnariais, o balsavimas tegul butų visiems sąnariams lygus. Dabartinė „Motinėlės“ vyriausybė yra: Kun. J. Žilins-

kas — paezidentu, kun. A. Kaupas — sekretorium, kun. M. Szedvydis — kasierium. Sąnariai: Kun J. Kaulakis ir kun. V. Matulaitis.

— Musų paroda Paryžiuje bus tai iszvētymu grūdų. Visokie slapukai isz užkampių taikosi vienus tai kitus įkasti, lyg be to neisikunytu paroda. Tulas užkampinis „Daumantą Pažystą“ 16 num. „Bažnyczios Tarno“ gavęs vėl pilvo gėlą ir szaukiasi pagelbos Szliupo, Szerno, Daumanto ir Mikolainio net. Parodos reikalas yra vieszas ir nėra reikalo lysti į užkampį ir taikytis isz pasalų įkasti. Jeigu yra vieno ar antro komiteto sąnarių klaida, nesidrovėkime tai pasakyti į akis, ir pagal paprotį porą „szpicbukų“ pridėti dar, bet ir pasiraszykim savo tikrą vardą. Toki pat kandziojimai, vis privatiszka raszyti, esti ir „Tėvynės Sarge“ num. 2 ir 3, kur bevardis rasztininkas garsina, kad paroda ir \$1,400 nueis ant niekų „o vis per tą Mikolainį(?)“ ir dar „Apie tai bus placziaus laikrasztyje“ — Katarac? Turbut atspėsiu — „Bažnyczios Tarno“ ir..... Pati „T. S.“ redakcija nežiurėdama ant Mikolainio „griovimo“ reikalą parodos varo pirmyn.

— „Saulė“ ragina kunigus kad tieji ragintu savo parapijonus prie uždėjimo visokių kooperatyviszkų draugysczių, kaip to paskolinimo ir užczėdijimo bankas, apsergėjimo ir tt., kad lietuviszki dolerei netektu amerikonams, bet liktusi pas lietuvius. Tokios draugystės mums labai reikalingos. Tokias jau nuo seneti turi prancuzai, vokiecziai, szvedai ir kiti.

## Parodos reikalai.

Paryžius 10 d. Balandžio  
Mus paroda iszeis gerai, nės

tai, ko troszkome ir laukėme, tapo prisiųsta. 6 d. IV atėjo daiktai isz Suvalkų gub.—dvi didelės skrynios, isz kurių viena sveria 115 kilo, kita — 155 kl. Rytoj ryt (11.IV) priims administracija muzėjaus da vieną skryniją, atėjusia isz Prūsų su daiktais, atsiųstais isz Kauno gub. ir surinktais Prūsų Lietuvoje. Be to szendien gavau laiszka isz Kauno gub., kur surinkta teipgi daug akvyvų eksponatų. Vėliaus bus praneszta placziaus apie iszstatytus daiktus, czion tik paminėsiu, kad tarp tų daiktų yra kelios gražiai iszmargytos lazdos, puikus isz sziaudų pintas gurbutis, senoviszkos kanklės, puikus tautiszki parėdai ir labai gražiai ir mintriai austi audeklai.

Figuros jau veik padarytos ir bus sustatytos 14 d. Balandžio. Lietuviszka grinczia jau veik užbaigta; ties grinczia yra iszkabytas „szildas“, kur ant mėlyno dugno matyt „Žirgvaikis“, o po juo paraszas „Lithuanie“. Szalimis to szildo yra vieta iszkabinimui pritinkanczių mus parodai žemlapių: vienas žemlapis bus ethnograpiszkas, arba, geriaus sakant, žemlapis lietuviszkos kalbos, o kitas žemlapis apreiszkiantis garsingą Lietuvos praeitį isz gadynės kunigaikszczio Olgerdo („Lithuanie dans sa grandeur“, „Lithuania felix“). Gal but mus tepliorius p. Ž. suspės padaryti ir tas mapas iki 14 d. Balandžio, bet jeigu ir nebutu galima tai atlikti iki paskirtai dienai, tai ir nieko nekenks: nieks isz to nepasipiktis, nės visur matyt susivėlinimas ir neužbaigimas ne tik menkų bet ir didesnių parodos darbų.

*Daumantas.*

## Aukos parodai

Plemen Kashelinienė (prancuzė) Nashua, N. H. —25  
Anzele Burbe (prancuzė) Nashua, N. H. —25



J. Raslavicius,  
Scranton, Pa. -25  
Buvo \$1395,85  
Labu \$1396,60  
*J. J. Pauksztis.*

## Aukos kankintiniams

J. Raslavicius,  
Scranton, Pa. -25  
*Redakcija.*

## Isz Lietuvos.

*Tauragė.* (Reseinių pav.) Pirmoje nedėlioje Advento 1899 m. prapuolė kaip ugnyje vienas lietuvis, Jonas Lorenecas, isz Ridikiskės. Lorenecas buvo Tauragėje, begrižtant namon pavėžinęs koksai Usvaltas, jo pažįstamas; pas-  
kui jis pėsčias nuėjęs namon per girę, dar saulei besileidžiant, ir prapuolė nežinė kur, jog nei po sziai dieniai jo nerandama. Valsčius varė vyrus jieszkotie po visą tą apie-  
linkę, net keles dienas po 20 iki 40 vyrų, bet nerado nė kokio ženklų nuo jo.

Žiema buvo szalta ir sniego buvo daug. Tauragiszčiai daug papelnė su medžių vežimų, nes buvo kelias geras. Darbininkų pradeda pritrukti visur, nes visi suaugusieji isz-  
važinėjo į Ameriką kiti į Prusus iszėjo, nes ten moka daug didesnes algas. Ukininkai pradeda rupintiesi ką veiks be  
szeimynos. Praėjusiamete javai ant laukų užaugo nepergeriausiai. Daugumui žmonių pritruko maisto, ir paszaro gyvuoliams reikėjo dasipirkti.

*J.*

*Nuo Senapilės.* (Suvalkų gub.) Per iszvaikymą 1898 metuose mokintiesnių lietuvių, Mintaujos, Liepojaus ir Palan-  
gos gimnazijų už nėjimą cerkven ir nesimeldimą maskoliz-  
kai priesz ir po mokslui, iszkovota tapė tas, kad apart lietuvių turi laisvę ir kitų tautų mokintiniai savo maldose dabar. Daugelis mokintinių rods tapė

nepriimtų atgal į gimnazijas, bet už jų nukentimą tuomi tarpu yra geriaus kitiems, o tuom̃i ir senapiliečiams. Dabar Senapilėje visi mokintiniai renkasi pagal tikėjimus į skyrius kambarius ir maldas atlieka savo kalboje. Žemesniųjų klasių mokintiniai lietuviai savo daugumu virszyja visus kitus ir visaip baniutija sulenkėjusius lietuvius ir tie-  
jie, kad turėti pakajų nuo užpuolimų, nesivadina lenkais bet lietuviais. Dabar visi lietuviai pradedanti lankyti gimnaziją, žino, kad jie lietuviai o ne lenkai.

Senapilės gimnazijos mokin-  
tojas Kazumiečikas, kurio moteriskė yra už mokintoją nesenei įsteigtoje moteriskoje progimnazijai, nekėsdamas di-  
dei lietuvių sunkina mokinti-  
niams perėjimą isz žemesnių klasių į augsztesnes. Jisai už-  
duoda tokius klausimus vai-  
kams, kokių tiejie negal atsakytie ir tokiu budu prisikabi-  
na. Suvalkų gimnazijai nėra tokio prispaudimo.

*Igliszkičiai.* (Senapilės p.) Pius Pepeczkis, žinomas visoje apielinkėje medincius, turi daleidimą nuo gubernatoriaus laikyti szaudyklę, kurią veik visur nesziodavosi užsikoręs. Vieną kartą rasztinycioje Pa-  
peczkis gerai įsitraukė su vaitu ir rasztininku, su kuriuom siglėbiavo atsisveikinant. Pa-  
peczkis turėjo szaudyklę užsi-  
koręs ant krutinės ir užprovy-  
tą, kuri besiglėbiuojant iszszo-  
vė rasztininkui Novickui į kulszį ir szuvis iszėjo kiaurai. Novickas į 3 dienas numirė. Pa-  
peczkį suaresztavojo ir pa-  
laikę kalinyje 3 mėnesius, kol iszėjo tyrinėjimas, paleido po 100 rublių kaucijos. Szovimas atsitiko netyczioms. Kokia isz to prova iszeis, nežinė. No-  
vicko nēlabai kas gailisi, nes žmogelis „ėmė“ kur tik galė-  
jo. Daugeliui mūsų valszių rasztininkų reikėtu Papeczkį,

nes veik kiekvienas rasztinin-  
kas yra sznipukas ir lietuvis-  
tės prieszas.

Trakiszkiuose piemens rado sziozelkoje mažą kudikį pri-  
girdytą. Kaltė puolė ant vie-  
nos moteriskės, kurios vyras jau du metai esti kariumenėje. Daktaras apziurėjo tają mote-  
riskę ir iszteisino nuo tojo už-  
metimo. Kaimo vyrai turėjo sergėti to kudikio lavoną per 3 dienas pas sziozelką.

Pavasaris szjmet pas mus yra labai vėlybas. Kovas jau praėjo, o dar szlajom galime važinėti. Tuliems su paszaru trumpa.

*Tėvynainis.*

## Isz Skotijos.

Bellshill ir susiediniuose miesteliuose susitvėrė „Szvie-  
sos Draugystė“. Ant pra-  
džios prisiraszė 11 sanarių; mėnesinė mokėstis 6 penai (12 ct.) o prisiraszymas 1 sz-  
lingas (24 ct.). Apleidus kn. Varnagiriui Skotiją, dabar yra czion labai reikalingas kuni-  
gas, lietuvis. Velykinės klau-  
symui užmanyta parsikviesti isz Liverpoolio kunigą, mo-  
kantį lietuviszkai. Skotijai lietuvių bus į 3000, tai tarp tokio skaitliaus kunigas gra-  
žiai misti galėtu, bet jie ne-  
moka isz to pasinaudotie ir iszeina vis atžagariai. Geras kunigas tautietis galėtu czion daug gero padarytie ir tautisz-  
kai mūsų žmones pakeltie, bet nelaimė, kad apie tai tik kal-  
bėtie galime. Musų kunigai szian ar ten dirbs tada dėl tau-  
tos ir savo maitintojų gerovės, kada tiejie nuo jų to pareika-  
laus.

*Dagis.*

## Isz Argentinos.

Nors jau senei gyvenu Ar-  
gentinoje, bet apie lietuvių krutumą sziaurinėje Ameriko-  
je neteko patirti. Asz su sa-  
vo szeimyna esiu didei užga-  
nėdintas isz „Vienybės“ ir u-  
meldžiu ją man siuntinėti to-  
liaus už ką czion prisiunciu

užmokestj. Lietuviams kitur gyvenantiems teipgi prisiunti-  
nėsiu „Vienybę“ ir raginsiu užsiraszitie. Asz paeinu isz Vilkmergės pavieto, Kupisz-  
kio parapijos. Mano adresas:

Justinas Slapelis,  
Guauguaychu  
Entre Rios—Argentina.

## Politiszkos žinios

*Amerika.* Valstijai Ken-  
tucky tāsynės demokratų su republikonais nesibaigia, bet didinasi dar. 10 urėdninkų tapė apskųstų už suokalbj nu-  
žudymo demokratiszko guber-  
natoriaus Goebelio. Isz tyri-  
nėjimo liudininkų ir apskųstų-  
jų pasirodė tame suokalbyje dalyvavimas ir republikonisz-  
ko gubernatoriaus Taylor, ku-  
ris dabar teipgi patrauktas ant kaltininkų suolo.

Artinantės rinkimams prezi-  
dento žudynių nusiduos dar daugiau tarp abiejų partijų. Alabamoi susiszaudė republi-  
konai su demokratais ant kon-  
vencijos suvažiavę. Szaudyti pradėjo teipgi republikonai.

Pilipinuose karė pastoja vis karsztesnė. Pilipiniečiai vis labiau ir tankiau pradeda užpulti ant amerikonų. Pas Manilą buvo didelis muszis, kur 378 pilipiniečiai užmuszti tapė ir 256 sugauti; amerikonų 11 tapė užmusztų ir 16 sužeis-  
tų. Teip dedasi pas Manilą, kur yra daugelis amerikonisz-  
kos kariaunos, o ką jau bekal-  
bėti apie vidurius salas, ir ki-  
tas salas, kur amerikonų yra visai mažai.

*Pietinė Aprika.* Svarbesnių atsitikimų ant karės lauko ne-  
nusedavė. Burai apsupę ang-  
lus Wepener laiko jau antra sanvaitė ir gen. Roberts negal jų iszliuosuoti. Vandens trau-  
kimo įtaisos miesto Bloemfon-  
tein yra vis dar burų rankose. Bloemfonteine pabrango didei maistas, kad už duonos kepa-  
lėlį moka anglai 50 ct., svara



cukriaus 65 ct. Matyt kad burai yra užkirtę visus prigabenimo maistui kelius. Transvaaliaus ir Oranijos prezidentai išleido atsisaukimą į visus pietinės Aprikos gyventojus, kviesdami prie ginklų, nes dabar yra geriausias laikas nusikratymo Anglijos jungo. Dabar užėjo dideli lytus pietinėje Aprikoje ir todėl anglai niekur negal pasikelti delei pažliugimo kelių. Paskutinės žinios paduoda burų pajiegų skaitlių ant 105,000 ant karės lauko ir 80,000 jiems prielankių maisztininkų, kurie visur gaiszina anglų pasikrutinimus kiek isz gali. Tokiu budu burų pajiegos butų net didesnėmis už anglų tuomi tarpu. Burų žinios paduoda, buk paskutinėse sanvaitėse jie sugavę net 13,000 anglų, atėmę 18 kanuolių ir 300 vežimų su szuviais. Ant kiek tos žinios teisingos, nėra žinios, bet kad anglams eina prastai, tai rodo tas, kad Anglijos valdzia garsinanti negaunanti žinių isz karės lauko. Miestas Mafeking vis dar burų apgultas ir gen. Roberts suteikęs žinę komendantui laikytiesi iki 20 d. Geguzio bent, nes iki tam laikui ateisenti pagelba. Mieste vieszi didžiausia beda; kareiviai sergą nuo drugio. Gen. Roberts apskundė gen. Buller'į ir Warren'ą už nemokėjimą vesti karės pas Ladysmith, kame prazudė teip daug kareivių ir kanuolių; tuodu gen. buse atszaukti atgal Anglijon. Gen. Gatacre yra jau atszauktas. Jeigu Roberts apkaltina Buller'į už nemokėjimą vesti karės, tai tas pats ir jo laukia, nes ir jam burai yra paglemžę szauką skaitlių kareivių ir kanuolių.

Nors Anglija nugabens ir per 200,000 kareivių pietinēn Aprikon, tacziaus į muszą negalės statyti daugiau kaip 40,000. Nes daug Anglijai kareivių reikia sargybai tiktai gelzkeliių, priep্লাukų ir trans-

portų. 5000 kareivių yra jau mažiaus isz paskutinių muszių apie Bloemfontein; serganczių ligonbucziuose ir iszsiųstų namon jau netinkanczių karēn 20,000, pagal angliszkas versmes 65,000 vyrų reikalaujama sargybai transportų, gelzkeliių, priep্লাukų ir miestelių Kapokolionijose, kur gali pakilti greitai maisztai; 10,000 vyrų kurie buvo apgulti Ladysmith yra taip nukežę, kad netinka jau karēn. Priegtam sukylant dar daugiau maisztininkams bus reikalinga daugel kareivių jų atrēmimui ir tokiu budu Anglija didelių pajiegų į muszį negalės statyti. — Burų pajiegos dauginasi visokiais budais. Amerikos airiai Chicagoje surengė pulką neva ligonių priveizėjimui ir pasitaisę ambulansus iszkeliavo į Transvaalių po veluku raudonojo kryžiaus, kurių anglai negalėjo sulaikyti. Kada jie nukeliavo į Pretoriją, visi pasiēmę po Mauser szaudyklę ir iszėjo į burų eiles. Tą patį daro ir liuosnoriai ir isz Europos, valdzios to nestabdo.

Portugalija daleido Anglijai per savo valdybas pergabenti kariauną į Rhodesia, kuri užpuls Transvaalių isz sziaurinės pusės. Teip Portugalijai sulauzius tarptautiszkas tiesas, burai gali įsbriauti ir į Portugalijos valdybas ir priesz Portugaliją lygiai kariauti kaip ir priesz Angliją. Portugalija siunczia savo kariauną į pietinę Apriką sergėjimui savo rubezių nuo burų užpuolimo.

### Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Kalnakasių straiikas Pittsburgo apielinkėje jau pasibaigė, kasyklų savininkai pakėlė algas ant 20% kaip straikieriai reikalavo, ir 20,000 kalnakasių vėl pradėjo dirbti.

Meyersdale, Pa. Czion kalnakasių straiikas pa-

sibaigė ant nenaudos straikieriių. Ant susirinkimo balsuojant ar grįžti prie darbo už senąją algą 55 ct. už toną.

Philadelphia, Pa. Divonų audėjai pareikalavo pakėlimo 7% algos ir pauaujimo kontraktų ant kitų 5 metų.

Pittston, Pa. Butlerio ir Chapmano kasyklose sustraikavo 400 darbininkų reikalaudami pakėlimo algos.

Piedmont, W. Va. 700 kalnakasių sustraikavo Davis Coal & Coke Co. reikalaudami pakėlimo algos ant 60 ct. už toną.

Altoona, Pa. 1500 kalnakasių sugrįžo prie darbo, nes geruoju susitaikė kasyklų savininkai su darbininkais.

Terre Haute, Ind. 2000 kalnakasių sustraikavo dėl iszkovojimo maszinistams didesnių algų.

Lowell, Mass. Czionai sustraikavo 800 merginų karpetų audėjų reikalaudamos atgal priēmimo vienos audėjos atstatytos nuo darbo ir pakėlimo algos.

Luzerne, Pa. Straiikas tęsesi be atmainos tolyn; kompanijos nenori iszpildyti darbininkų reikalavimų, nes teip esant jau nuo senų laikų, kad kompanijos mokėjo darbininkams ir už paraką ėmė kiek norėjo.

New York. Prezidentas trusto pabriky American Steel & Wire Co. apgarsino, kad uzdarysęs pabirkus Pittsburg, Clevelende, Joliet, Ill., Waukegan, Ill., Dekalb, Ill., New Castle, Ind. ir Anderson, Ind. dėl esanczio perdidelio zoposto. Tiejie pabirkai tiek mat pridirbę, kad neturi kur dėti iszdarbių. 40,000 darbininkų liks be darbo ir turės kitur jieszkotis vietos.

Croton, N. Y. 600 italų dirbanczių prie pylimų sustraikavo reikalaudami pakėlimo ant 10% algos. Kontraktieriai nenorėjo ant to su-

tikti ir pasiszaukė 1500 kareivių. Straiikieriai užsilaiko ramiai ir atsikraustant kareiviams susitiko juos su muzika. Kontraktieriai pasikvietė straiikieriių vieton skabsus ir tiejie dirba po kareivių sargyba. Kontraktieriai suaresztavojo 32 italu kaipo straiiko organizatorius, nuo kurių bene atlyginimo reiklaus už sugaisziniimą darbo. Daugelyje italų gyvenimų darė kratas jieszkodami dinamito ir szaudyklių, bet nieko nerado. Dauguma straiikieriių iszvažinėjo kitur pasijieszkoti darbo.

Branford, Conn. Akmenų taszytojai vėl pametė darbą ant paliepimo centraliszkos unijos delto, kad visi akmenų taszytojai visur turi gauti lygias algas.

Atlanta, Ga. Pietinių valstijų gelzkeliių telegrafistai straiikuoja tolyn.

New York. Rubsiuvių straiikas, kuris tęsesi nuo 15 Vasario, jau pasibaigė ant naudos straiikieriių.

Glenrock, Wyo. Deer Creek tapė surasti labai turtingi anglių guoliai, kur tapė parengtos naujos kastynės.

South Platte, Col. Czionai tapė surasti nauji ir turtingi anglių plotai, vienok prigulinti Central Coal Co., kuri keta czion tuojaus parengti naujas kasyklas.

Chicago, Ill. Visokių szakų darbo unijonistai grasina abelnu straiiku už nepriēmimą prie darbo tulų straiikieriių unijonistų.

Staten Island. Visi namų statytojai sustraikavo reikalaudami 8 val. dienos darbo, už valandą po 40 ct. algos, o 80 ct. už val. apart darbo laiko ir nedėdieniais, bei kad subatomis nuo pietų butu paleidžiami nuo darbo.

Ispanijai sustraikavo 8000 kalnakasių Santa Paulinę, ar tymais Santander,



## Ką sveria Lietuviu ir Maskoliu smegenes.

Pastaraisiais metais, kaip žinoma, ne tik visur Europoje, ale ir pas mus Lietuvoje pradėta užsiiminėti tarymu tautos įpatybių — physiszka antropologija. Szitame dalyke rods patys apszviesti Lietuviai, pažinstami isz savo vangumo nieku neprisidėjo, iszskyrus sulenkuotą Talka-Grincevicių. Vislab, kas antropologijoje musų tautos atlikta, priguli isz didesnės dalies vokiecziams. Virchov'as, Brennsohn'as<sup>1)</sup>, Waeber'is<sup>2)</sup>, Weinberg'as ir k. padėjo nemenką trusą Lietuvius bei Latvius antropologiskai isztirinedami.

Ant szitų taipgi tarymų, Lietuviu bei Latvių tauta atsiskiria nuo kitų tautų tuomi, jog ji, isz didesnės dalies, turi pailgą kauszą arba kaukuolę (dolichocephalia), kuomet musų kaimynai: Suomia, Slovėnai, Vokiecziai daugianse yra trumpakausziai (brachicephalia); jog Lietuviai-Latviai yra augsztesnio stuomens, negu Igaunia, Gudai (Baltrusiai), Lenkai, Vokiecziai, Žydai, ir stipresnio už anuos kuno; jog musų moters geltonplaukės bei mėlinakės, tur, prie pailgo veido, ilgoką, klassiszka daile nosį, ir jog Lietuvoj-Latvijoje, ipacziai ten, kur tauta musų nuo svetimų priemaiszų liuosa dar likus, atrandama labai dailias, vopias moteris, kokių pas kitas tautas veltui jieszkotumei. Žodziu sakant, Lietuviai-Latviai reprezentuoja saviye vieną isz geriause organizuotų nuo gamtos tautų.

Pastaraisiais metais užsiimta dar iszmatavimu bei apraszimu ir smegenų Lietuviu bei

Latvių. Anot tarymų Dr. Weinberg'o<sup>3)</sup> isz Tarapato (Dorpat) pas Latvius vyrų smegenis vidutiniszkai 1403 gramus, moterų — 1235 gr. sveria, kumet Igaunių vidutiniszkai tik 1360 gr. turi.

Paskutinio meto persvarstymai Birulio-Bialynieckio<sup>4)</sup> smegenų įvairių Maskolijos tautų parodė aiszkiai, jog Lietuviai yra daug smegeningesni ne tik už Latvius, bet ir už Slovėnus. Kuomet pas Latvius vidutiniszkai 1455 gram. atrasta, pas Bialorusus, kurie isz didesnės dalies su Lietuviais susimaiszė, 1429 gr., pas Lenkus — 1420 gr., pas Malorusus — 1414 gr., pas tyrus Maskolius (Velikorusus) tik 1398 gaamus!

Szitą menką svarumą Maskolių galvos smegenų, kaip ženklą menkumo veislės pripazindamas, Birulja-Bialyniecki's tuomi iszaiszkintie tikisi, jog jis priima priemaiszą suomiszku (finiszku) etniszku elementų tautoje Maskolių, kurie kaip žinoma, yra, isz didesnės dalies, apislėvėnizuoti Suomia.

Dabar, rasi, galima butu klaustie, ką ženklina ir ar gali turēt tulą įtekme menkumas smegenų tulos tautos ant aigio kulturos bei apszvietimo, ipacziai menkumas smegenų pas tokę tautą, kaip szios dienos Maskoliai, kuri dabar savo skaitlingumu, su bizunu rankeje, yra tapusi vieszpataujanti ant visų kitų Rusijos tautų?

Priimant, jog prajovai žmogaus dvasios yra produktai jo mąstymo organo — smegenų; jog kuo augszcziaus individumas stovi dvasiszka-doriszka, kuo tobulesnis asti psychiszkas processas, tuo ir geriaus organizuotos turės butie smegenis; atsimentant to, jog, kaip isz datyrimo žinoma, individuumus prakilniai stovėju-

4) Slg. Centralblatt fuer Anthropologie, Ethnologie and Urgeschichte 1899, Heft 2, S. 694 f.

sus ir turėjusius įtekme ant aigio civilizacijos atrasta tapo ir didelias, svarias smegenis — galima butu pastatyti klausimą, ar ne prigulės tas įpatingas maskoliszkosios „kulturos“, stovis su jų Ivanais Baisiais, Muraviovais-Korikais bei kitais, nuo organizacijos maskoliszku smegenų, ir ar ne bus galima tą jų, teip paveizdingą, barbariszka Lietuvioje bei Finlandijoje, kokujie teip bjauriai tarp szios dienos visų kitų tautų atsizymi — ar ne galima bus, sakau, iszreikszi nedateklium maskoliszku smegenų ir menka jų organizacija?....

J. Birsztonas.

## Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

*Plymouth, Pa.* Draugystė D. L. K. Vitauto ant ketvirtinio susirinkimo 15 Balandžio nutarė, kad visi draugai, kurių yra per 160, mokėti kas mėnesis po vieną centą ant tautiszku reikalų. Tokiu budu nejutoms susidės per metus \$19,20 ct. tautiszkiems reikalams. Daug tokių draugų yra, kurie mokės daug daugiau negu po centą ir pagal tai susidės daugiau pinigų, negu virszui minėta. Szitą darbą vertėjo pradėti daug ankscziaus, bet kam apie tai rūpėjo? Laikui bėgant ir tobulinantėsi žmonių protui vis labiaus plecziasi lietuvystė, meilė tėvynės ir brolių, ir dėlto lietuviai nesigaili pinigėlio abelniers tautos reikalams. Musų draugystė nusitiki, kad tą patį padarys daugelis ir kitų draugyszčių, visos, ir isz tų mažų pinigėlių susidės tiek, kad galėsime suszelpti savo brolius isztremptus isz tėvynės Siberijon, bei kitus reikalus musų tautos. Jeigu tokių aukautojų po centą ant mėnesio atsirastu 10,000, tai per metą susidėtu suma \$1,200 ir t. t. Draugystė D. L. K. Vitauto medegiszka stovi gerai, nes

apmokėjus visus reikalus praėjusių 3 mėnesių kasoje atliko \$1032, 91. Teipgi draugystės D. L. K. Vytauto ir Szv. Kazimiero (kuri turi draugų per 130) nutarė iszvien parengti piknyką ant 24 Liepos, kurio naudą paskirs ant tautiszku reikalų. Protokolų sekret.

*Gabrys Milius.*

*Newark, N. J.* Patyręs, kad dainininkų draugystė Dr. V. Kudirkos ant velykų rengia pasilinksminimą, pasiryžau sziočiu ar tokiu budu ir asz tame dalyvauti ir ką ten patyriau, pasidalinu su skaitytojais. Nedėlioje ant 3 valandos po pietų pradėjo rinktis į dainininkų svetainę svecziai ne vien isz Newarko, bet ir Naujorko, Brooklyno. Baidiantės 4 valandai dainininkai uždainavo „Lietuva tėvyne musų, tu didvyrių žeme“, kurią pabaigus p. Lapas isz Brooklyno prakalbėjo į sveczius, nurodydamas naudingumą dainorių draugyszčių, kurios sudarina ir uždega kiekvieną žmogų bei iszspaudžia džiaugsmo aszarą. Toliaus nurodė milžiniszka žingsnį vietinės giedorių draugystės ir apsakė Dr. Kudirkos didzius veikalus dėl tėvynės ir brolių nuveiktus, ir ragino sveczius sekti pėdoms ano musų didvyrio, mylėti savo tėvynę ir dėl jos dirbti kaip jis kad dirbo. Jau nikaiczius ragino nevėsti tokios merginos už moterį, kuri nenori lietuviszka kalbėti ir lietuve buti, bei vėl merginoms netekėti už tokių vyrų kurie nemyli lietuviszkos kalbos ir savo tėvynės, nes tokie nemylės nei savo moteriszkes. Merginas ragino kuomidaugiausiai prisidėti prie dainininkų draugyszčių ir mokintis dainuoti, bei daugiau lietuviszka skaitytie. Skaitant vis nori daugiau žinoti, o dainuojant gana gražiai, norisi daugiau iszmokti ir dar gražiaus. Užbaigus p. Lapui

1) Zur Anthropologie der Litauer. Dorpat 1883.

2) Beitrage zur Anthropologie der Letten. Dorpat 1879.

3) Die Gehirnwindungen bei den Esthen, Kassel 1896 ir Das Gehirn der Letten. Kassel 1896.



prakalbą tapė padainuota keleta dainų, po kurių lietuvaitės Anelė ir Virgise Lesnievskiutės iš Naujorko padainavo „Kur banguoja Nemunelis“ ir dar keletą man negirdėtų gražių dainų, už ką svečiai dėkavodami gausei plojo delnais. Gražiai muzikai griežiant, svečiai gražiai linksminos šokiais. Pirm pabaigos pasilinksminimo p. J. Szesztokas nuosirdžiai padėkavojo dainininkams, ypatingai dainininkėms už puikų padainavimą ir svečiams už atsilankymą. Aszgi nuo savęs linkiu Dr. V. Kudirkos giesmininkų draugystei kuomi geriausio pasiskikimo ir malonėčiau, kad tokius gražius pasilinksminimus tankiai parengtu ir butu visada taip skaitlingai svečių aplankoma. Ir lai visuose miestuose, kur tik lietuviai gyvena, susitveria dainininkų draugystės vardan Dr. Kudirkos ir kitų garbės vertų tėvynainių, kurioms kartą išsimokinus lygias dainas, būtų galima parengti vieną didelę lietuviską dainavimo šventę, ant kurios visi chorai dalyvautu, kas butu dideliu žingsniu pirmyn ir suteiktu mūsų tautai garbę.

*Dainininkų Mylėtojas.*

*Utica, N. Y.* Skaitant laikraszczius yra randamos žinios iš yvairių lietuviszkų kolonijų, apie yvairius lietuvių veikimus, girtinus, tai peiktinus. Iš daugumo atsiranda tokių užgaunanczių žinių, kurias perskaiczius rodos iš miego paszoki ir pradedi mislyti ir svarstyti reikalus, kurie proakis kas diena eina. Užklausi savęs ar tai iš tikrųjų esiu toks tinginys, ar tai nedaleidžia reikalai, ar stoka drąsos? Neesant energijos o vyriausiai tikro supratimo, viskas ir eina vežio žingsniu daugiau atgal negu pirmyn.

Czionai mes turime vardan kun. A. Burbos knygyną ir Kliubą iš vien, Priegtam tu-

rime ir pagelbinę draugystę, prie kurios priguli keletas desėtkų lietuvių ir keliolika lenkų. Knygynas ir Kliubas laikosi iš vien ir sanariai moka po 12 ct. kas mėnuo, susirenka utarninkais, ketvergais ir nedėliomis, ir visą laiką praleidžia, na, ant ko? Ogi kortoms loszimo ir gėrimo. Į knygyną ateina 4 lietuviszki laikraszcziai; bet jų veik nieks neskaito ir galima sakyti mėtosi kampas nuo kampo kaipo koks nekencziamas daiktas. Jeigu koks ir paima laikrasztį skaitytie, tai kitas atėjęs išlupa iš rankų, meta ant stalo ir szaukiasi kaziruotie ir taip prisitraukia. Kelis kartus pakelti buvo užmanymai, kad tulus straipsnius garsu skaitytie ant susirinkimų ir kitiems klausytie, bet tas praėjo neužkliuvęs į ausis susirinkusių draugų. Tiesa, yra czion keletas vyrų, gerai suprantanczių reikalus ir daug dirbanczius dėl kliubo užlaikymo, bet sztai kaip jiems eina. Paskesniame laike vienas lietuvis užsidėjo karcziamą; mą nuėjus ant paprasto kliubo susirinkimo, niekas daugiau neatėjo apart priveizėtojo kambarių. Tada ir mudu nuėjome į aną karcziamą, kurioje atradome veik visus mūsų kliubo sanarius, kur laikas prabėgo kaip iszszauta kulka. Taigi pirm viso ko reikalingiausia yra blaivystė mūsų broliams. Apart visų kitų rasztų yra labiausiai skaitomas Sappnininkas, nes susirinkimo vakarais kiekvienas nori patirti apie gerą ar negerą savo sapanavimą. Nors knygų knygyne yra ir labai gerų, bet kad kas jas skaitytu, neteko matyti. Taigi negeri palinkimai mūsų brolių ima dar vis virszų. Dėlto jus broliai, kuriems rupi gerovė jūsų brolių stengkitės juos atvesti ant gero kelio.

*Draugas.*

*Hartford, Conn. Hartford.*

d'as yra vienu iš didžiausių Connecticut'o valstijos miestu, kuriame yra kapitolas virszminėtos valstijos. Czion yra apsigyvenusių nemažas burelis lietuvių; szejimynų bus apie 50, pavienių netoli 200. Bet gėda apie juos daug ir kalbėti, nės taip tamsus ir atszalėdėlei tautiszkkų reikalų, jog nėzdydiszkas Meliudamas (aniolas) neįstegtu juos apszviesti ir atvesti ant tikro supratimo. Nelaimingieji užsiima vien tik girtuoklyste. Geresnius laikraszczius skaito tiktai du. Knygų geresnių nėra ne pas vieną, sakosi, jog jie viską moką ant atminties (turbūt kaip pasigeria) ir knygų jiems nereikią. Lietuviszkos karcziamos yra dvi, todėl visada pilnos kaip mūsų apie medų. Retai kurį galima patėmyti, kad turėtu sveiką nesumusztą skrybėlę; kiekvieno sudaužyta. Teipgi yra viena valgomų daiktų krautuvė. Laiko ją neva lietuvis. Užsiminus man apie lietuviszkus laikraszczius, tai nenori nei klausyti. Sako, jog tiktai lenkiszki geri, lietuviszki nereikalingi visai.

Teipgi teko girdėti, kaip lietuvis motina, mokino savo vaikelius lenkiszkkų poterių. Prisipažįstu, jog negalėjau iszsilaukytie nesijuokęs. Kitas mano vietoje dar daugiau būtų turėjęs baikų. Sztai tie poteriai iš kurių reikėjo juoktis:

„Viera Bogo Ojea szyk mōgonciego stroviceliia ir t. t.“ Matote bile poteriauja arba barszka kaip Tibeto gyventojų maldų malunukai. Ar negeriaius butu lietuviszkus poteriūs mokintie, kuriuos galėtu nors suprasti?

Gal patekės zvaigždė ir dėl Hartfordo lietuvių, kuri apszvies jų tautistkką langelį, o nors tada atidarę akis pradės ir jie krutėti dėl savo labo, kaip ir kitų miestų mūsų tautiečiai.

*Piligrimas.*

*Chicago, Ill. Lietuviai pro-*

testonai, kaip jau kartą buvo girdėt, susitvėrė Dr-tė po vardu Evangeliszka-Lietuviszka su tuom mieriu, kad lietuviai protestonai nepriguli prie jokios tautiszkkos draugystės ir yra visai atszalę link savo kalbos ir lietuvisztės, taigi galnors prie szitos draugystės prisiraszys ir bene bus galima įvesti tokius davadus kaip yra tautiszkkose draugystėse. Bet ir czionai pasirodė prisigaudinimas. Chicagos lietuviai protestonai, yra iš didžiausios dalies suvokietėję, jie prie buriszkkų (lietuviszkų) reikalų anaipol nenori prisidėti ir jų neapkenczia; kiti darosi labai maldingais, pas juos „Bybelis“ (Biblija) ir Psalmų knyga yra už didžiausi pamatą apszvietos ir mokslo laikomos ir jie neprivalo tautos nei jos reikalų, nei jokio žemiszko užsiėmimo „nes jų vaikszejiojimas yra danguje“. Su tokiomis sanariais draugiją negal sudrutinti. Bet dar viskas nieko būtų, kad nebutų tuli suvokietėję dar pat pradzioje į draugystės komitetą įsibriovę ir jie tai pagadino viską. Tulas p. Shilimeit tapo iszrinktas ant prezidento, kuris kaip pats gyresis, esąs tikras vokietyš, todėl ir draugystės reikalus poniszkkai „vokiszkkai“ vesti norėjo. Pradzioje dar lietuviai protestonai vis raszėsi prie draugystės ir jeigu būtų reikalai gerai eję, būtų daugumas jų pristoję. Bet czion vėl pasirodė nesutartis, p. S. reikalauja įvedimo vokiszkkos kalbos susirinkimuose, vokiszkkų konstitucijų ir kad suvokietėjėlei turėtų visame virszų. Kiti tam nepritarė dėlko p. S. ant susirinkimų pradėjo neateifė. P. S. nenorėjo draugystės „czarterį“ atiduotie ir būtų net prova isztikusi. Galiausiai p. S. draugystei „czarterį“ tik atidavė, bet pats, dėlto, kad su „kamais“ iš vieno eiti nenori, atsimetė, jis norėjęs „vokiszkką draugystę“ padaryti, bet buru



(lietuviai) pastoti, tai, girdi, ne unaras. Su S. atsimetė ir kiti visi suvokietėję ir nepažįstą draugijos reikalų. Tokiu tai budu toji draugystė susilpnėjo ir dabar nors gyvuoja bet netvirtai, nes tarp protestonų lietuvių yra stoka apszviestiesnių, kurie galėtu draugystę sudrutinti ir ją vestu geru keliu. Negalint lietuviams protestonams savotiskai užlaikyti draugystės, ar nebutu gerai prisidėti prie vietinių bent kurios tautiszkų draugyszių? Jug Chicagoje yra kelios tautiszkos draugystės kaip tai „Lietuvos Sunų“, „Liuosybės“, „Did. Liet. Kun. Zigmanto“, „Teisybės Mylėtojų“, „Sim. Daukanto“, „Tėv. Myl. Dr-tės“ kuopa; tujų konstitucijose yra, kad gali but priimtu kiekvienas lietuvis neziurint ant jo tikėjimo (iszskiriant tik tai žydus); tose draugystėse nesireikalauja jokių pildymų tikėjimiszkių reikalų, tikėjimiszki reikalai yra paliekama kiekvienam asabiszka. Tose draugystėse vyriausiu dalyku yra szelpti tautiszkus reikalus. Apie palaidojimą tujų draugyszių istatuose yra pasakyta, kad miręs sanarys turi buti palaidotas ant tokių kapinių, ant kurių pasiskyres budams gyvu idant jį palaidotu ir t. t. Todėl ar negalėtu lietuviams protestonai, kurie savo reikalus pažįsta, prie szitų draugyszių prisiraszyti? Ar negeriaus butų lietuviams, vieton į mažus pulkelius sklaidytiesi, į vieną organizaciją prigulėti, kadangi isz didelės organizacijos yra visados didesnė nauda, negu isz mažos.

J. J. R.

*Mahanoy City, Pa.* Pagal lietuvių veikimus ant tautiszkos dirvos, tai Mahanojus bus likęs prie tujų, kurie nieko neveikė, iszimant keletą pavienių. Mahanojui lietuvių yra penkis kart daugiau negu tu juose kaimeliuose, bet tujų

kaimelių lietuviams yra penkis kart daugiau dar atsizymėje ant tautiszkos dirvos, negu Mahanojiezciai. Be abejonės pagal daugumą lietuvių Mahanojiezciai butu ir daug daugiau pasidarbavę delei tautiszkos naudos, bet juos nuo to atlaikė „Saulė“, kuri už mierį turi visus gerus užmynimus ir veikalus su purvais maiszytie ir viską niekintie, kurstytie vienus ant kitų ir t. t. Mat negana, kad mus, teip saktant, eda lenkai, maskoliai ir vokiecziai, bet ir patys mūsų broliai, pavirtę į savo tautos edikus. Prie gero „Saulės“ veikimo, tai gal Mahanojus butų paveikslu visiems lietuviams. Bet dabar? Tacziaus ir dabar žmonės ateina į supratimą ir supranta „Saulės“ nuodingą szviesą, ir pamažu pradeda nuo jos szalintis. Baczkauckas tą gerai atjauczia ir dėlto jieszko pas kunigus prieglaudos, kaip lapė kad už akėczijų užvėjos. Dabar jisai pastojo bent „Saulėje“ labai karsztu kataliku ir net kunigų apginėjų. Mat Baczkauckas tikisi dabar susidėti su kunigais, kad kariauti priesz bedievius, kaip sakoma, kurie nabago niekystas svietui iszrōdo. Ar pasiseks jiems toji karė, pamatysime.

*Tėvynainis.*

*Nashua, N. H.* Balandžio 3 dieną Nashuos lietuviams aplankė kun. Gričius dėl klausymo velikinės. 4 Bal. laikė dievmaldystę ir pasakė puikų pamokslą. Pirmaisiai verkdamas papasakojo apie savo gyvenimo atsitikimus ir kaip jo visa garbė tapė suplėszyta, paskiaus ragino žmones prie tikėjimo ir aukų ant bažnyczios, ir kad į draugystę nepriimtie negerų žmonių, bet kokių, tai užmirszo pasakytie. Mes rods suprantame kun. Gričiaus pamokslą tikroje prasmėje ir negerų žmonių, ne tautieczijų, kurie gėda daro

žmonijai į draugystę nepriimam. Dar viens kun. Gričiaus ypatingas manymas, buk isz kitur kunigams nėra vale į N. H. valstiją atvažiuoti ir jis turįs ant to nuo vyskupo daleidimą, kad isz kitur neatvažiuotu, nes tai jo parapija skaitosi.

Szeip lietuviams laikosi gerai, vienas antrą žadina prie tautiszkų darbų prisidėtie nors su penktuku, prie skaitymo gerų rasztų, prie „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“. Musų lenkernei isz kailio neriasi, kad lietuviams atmetė „panską“ kalbą ir numylėjo savąją. Lenkelei dainuoja „Jeszcze Polska nie zginęła“, o lietuviams dainuoja savas tautiszkas dainas, „muszt kryziokų, smaugt paliokų“ ir kiteip.

Prie progos praneszu Lawrence's lietuviams, kad jau net nuo 13 Kovo valkiojasi 4 lenkai pardavinėdami tikietus ant baliams dėl savo naudos. Jie sakė, kad Szv. Laurino parapija daro balių ant savo naudos, bet, girdi, mes geriaus padarysime negu jie. Dėlto lietuviams gerai padarytu nepirkdami jokio nuo lenkų tikieto nei eitu ant jų baliams.

*J. Bielaviczius.*

*Elizabeth, N. J.* Pas mus yra jau nuo senėi susitvėres Kliubas ir savo gyvybę rodė vien tik rinkimų valdininkų laike. Kovo 16 dieną suszaukėm susirinkimą ir perdirbom mūsų Kliubą ant pagelbinio, tautiszko ir politiszko. Kaip iszgalint įsitiecti knygną. Ant pradzios prisiraszė 32 sanariai. Prisiraszymas 50 ct., mėnesinė mokestis 25 ct. Sanariais priimami visi geri lietuviams be skirtumo tikėjimiszkių pažvalgų. Pagelbos susirgusiam sanariui mokės \$3,00 ant sanvavitės. Susirinkimai bus laikomi kiekvieną paskutinį nēdeldienį mėnesio ant pusiau ketvirtos valandos bažnytinėje saleje. Paskutinis susirinki-

mas pigaus įstojimo bus 29 Balandžio, paskiaus įstojimas bus pagal metus. Dėlto norintieji prisiraszytie prie mūsų Kliubo, ateikite nedėlioje ant susirinkimo, nes paskui bus daug brangiaus.

*Citizens Kliubo Komitetas.*

*Waterbury, Conn.* Artinantės velykoms didžioji pėtnyczioti veik visos dirbtuvės ne dirbo. Žmonės, vieni bažnyczioje meldėsi, antri namieje tą dieną perleido skaitydami laikrasztį arba knygną, bet tokių buvo labai mažai, o treti, kurių daugiausiai buvo, praleido tą dieną karcziamose loszdami kortomis isz pinigų. Didėji pėtnyczia turi keletą vardų; vadina ją dideja, tykaja, czystaja tai velykų pėtnyczia. Esant giedram orui iszėjau po pietų pasivaikszezioti ir atėjus ant gatvės, kur po deszinei ir kairei esti lietuviszki paraszai, iszgirdau tarsi mintuvų tarszkėjimą linus minant. Isz žingeidumo užėjau pažiurėtie, kur mane perverė szjurliai. Seni, jauni, sveiki ir serganti, visi apsiseilėję, vie noi rankoi stiklelis antroi pypkis o pas jaunesni cigaras dantise ir visi pas szinkų. Pasieniais prie stalelių apsėdę kiek tik sutelpa ir prie kiekvieno kitoks turgus. Vienas traukia už penktuką, kitas už kvoterį ir augszeziau, ir visi žiuri it numirėlio akimis kokia iszeis korta. Ant veido matoma rustybė už apgavimą, kakta iszrasojus nuo skubinimo, nes tai paskutinė diena ir valanda, kurioje jei nesuspės praloszti arba pragerti, tai rytoi jau bus po laikui. Žingeidumo dėl aplankiau daugelį tokių vietų ir veik visose tą patį atradau. Tuli per visą dieną tokias sunkias kanczias iszskentėję ant vakaro kranją dar praliejo. Dar vienas apeigas labai akyvas užtropyjau, apie kurias apraszysiu kitą kartą.



Žiurint ant tokių darbų mūsų brolių nežine kaip ir mislyti? Pirm penkių metu sustojus darbams daugumai reikėjo pėstiems ir basiems traukti iš Waterburyo kitur darbo jieszkotie. Jeigu sziandien uždarytu dirbtuves ant kelių mėnesių, tai vėl atsinaujintu apasztaų kelionė. Ar tokie žmonės pagerins savo buvį, nors jie ir didžiausę algą gautu? Ne! Tokie be kapitalistiszko ir despotiszko jungo negal gyventi. Tuli sakys, kad tą daro iš vargo, kad bent ant valandos užmirsztie tajį skurdą. Ne! Tokie neturi žmoniszku jausmų ir proto. Jie lygus tik kiaulėms! Kitokio vardo asz jiems nerandu. Beje, už tai yra kalta vien valdžia, kad daleidžia pardavinėti apkvalinanczius gėrymus ir nebauzdžianti už loszimus iš pinigų. Bet negirdėta dar kaip svietas stovi, kur valdžia butu rupinusi už savo žmonių gerovę. Czion rods valdininkai renkami žmonių, vienok beprocziai rinkėjai nežino ką daro. Norintis pastoti valdininku koks kapitalistas arba jų samdininkas, duoda tiems gyvuoliams kelis sznapsus arba stiklus alaus ir tokiu budu pastoja valdininku, ir ar rupinsis tada toks valdininkas apie gerovę savo rinkėjų? Ne! Jis išplėszia jiems paskutinį graszij per karcziamas ir gramzdina viską žemėn. Žmonės nesupranta savo gerovės, o ypatingai lietuviai.

*Vuoslė.*

*Westville, Ill.* Viskas ant svieta mainosi o tas yra ir pas mus. Musų parapija teip atsimainė, kad vos paveikslas iš pirmiaus užsiliko. Neklauso kunigo nors daryk ką nori. Pradžioje Kovo mėn. vieną nedėdienį priėjo pilna bažnyczia žmonių. Kunigas iš to nudžiugo ir užszaukė parapijos susirinkimą, tikėdamasis laimėti viską, bet apšivylė, nės jo szalininkai išnyko kaip

Grigo bitės. Visi parapijonai eina iš vien. Kunigas liko be apginėjų visai. Į salę žmonių susirinko daugelis norėdami patirti kuomi juos kunigas palinksmims. Mat jie renkasi dėlto kad linksmi laiką praleisti. Kunigas papasakojo apie naują tvarką decezijoje, kad parapijos kasą vyskupas nedaleidžia niekam laikyti, kaip tiktai kunigui. Jeigu kas kitas norėtu buti kasierium, tai turi užsistatyti tokią kauciją, kiek vertas visas bažnytinis turtas, antraip vyskupas nei vienam netiki apart kunigo. Iš Jusų-gi (parapijonų) nėra nei vieno, kuris galėtumėt užstatyt \$5000 kaucijos kaipo parapijos kasierius. Susirinkusie, pradėjo savo tēmas pasakoti. Vienas siuntė kunigą pietų, kad iš alkio nenumirtu, nes liksenti paskui ir kasa be vietos; antras rodyjo statei kunigą išmest iš susirinkimo; trecias liepė kun. kizsti į žaką ir gražiai išszneszti laukan; ketvirtas sziteip pasakė: matyt iš parapijonų akių jau, kad kasą pasilikis savo rankose ir netik kunigėlis, bet ir patsai vyskupas jos negaus, kad ir teip dar norėtu. Ar nematai kunigėli, kad jie visi nedori žmonės? Neduoda kasos ir gana. Kunigas matydamas kad parapijonai jo neklauso, tik apszarojo gailiai ir skepėtele apsziszuostę gailingas aszaras apleido salę. Neesant iš ko pasilinksminti, išsziskirstė ir susirinkusieje.

Supratime žmonės pas mus kyla ir pradeda tautiszkaikrutėti. Jeigu teip butu visur, galėtumėm pasidžiaugti. Priesz užgavėnes susiginczijo „Saulės“ skaitytojas su „Kataliko“ skaitytoju, katras sumusz daugiaus torielkų ant vestuvių perdovanas. „Saulės“ skaitytojas išzlaimėjo. „Kataliko“ skaitytojas pramuszęs \$50 pasitraukė, o „Saulės“ išzlaimėjęs 20 dol. pramuszė daugiaus.

Torielką reikėjo muszti vis su sidabrinu doleriu. Pramigęs karžygis plaukus rovėsi netekęs visos žiemos uždarbio. \$70 dol. vienu vakaru netekti, tai ne juokai. Bet už galvos kvailumą turi kizsenius atsakyti.

*Daugirdis.*

*Pittston, Pa.* Musų bažnyczioje bene pasibaigs parprotys dalyti verbas. Balandžio 1 d. musų klebonas užsakė bažnyczioi, kad verbos visai neapsimoka ir jei netikiai parapijonai neduos szjmet nei po penktuką, tai ateinantį meta verbas galėšę turėti kožnas savo. Turėti savas verbas nėra nieko ypatingo, tai jug prasta, bet ar tokios verbos turės tą paczij vertę, kaip kad gaunamos nuo klebono bažnyczioje, reikia abejoti, nes sziandien visokios tikėjimiszkos apeigos ir bažnytinei patarnavimai turi vertę tik tada, kada gerai už tai užmokama. Vieną kartą girdėjau knnigą sakanti kad szliubas yra geras tik už deszimtį arba penkioliką dolerių, o už tris arba penkis dolerius niekai ir gana. Mat kur prekė, ten ir tavoras. Taigi, jeigu tik menkesnis pinigas turi mažesnę vertę akise Dievo, tai be pinigų visai nėra vertės. Szia nuomonę patvirtina ir musų klebonas. Kelios sanvaitės atgal, klebonas barė parapijonus už aukavimą centų bažnyczioje laike miszių. „Argi, tai—sako—yra sunkų geram katalikvi mesti nors penktukas. Tik ungarai meta centus, o žmogus su unaru gėdisi mesti centą; airiai prastai metą po deszimtuką ir daugiaus“. Koki geri katalikai tiejie airiai? Musų kunigas norėtu kad ir lietuviai tokiais butu. Bėda jums neturėliai ir visi, kurie neturite arba neatiduodate kunigui pinigų, nebusite išszganyti jus.

*Varguolis.*

## Reikalai

*„Tėvynės Myl. Draugystės“*

Kaip jau zinote garbus T. M. Dr. sanariai kad norėjom susidėti su „Ukininko“ redakcija dėl atsiekimo mūsų T. M. Dr. mierio, bet kaip mes malonėjom, teip negalima buvo, o atsiliepus „Uk.“ red. gal tulas jau pamislyjot kad viskas apie tai užmirszta. Bet ne. Mes, centr. komitetas, tame trusiamės kiek galime kaip patys skaitytojai galite matyti iš szio laiszko:

**„Tėvynės Myletoju Dr-tei“.**

*Tautiecziai!*

Jusų atsiliepiamą, raszytą 14 d. Kovo gavome. Iš to atsiliepimo matyt, kad Jus pavedat mums dalį savo išszleistų knygų su ta sąlyga, kad tos knygos butų dalinamos dykai arba už mažą primokėjimą ir kad malonėtumet, kad kuogreicziausiai mes jas pradėtume platyt.

Pirm neng paimti į savo globą mes turime gerai susiprasti, kad paskui neiszeitų koki rugojimai ir pretensijos.

1) Pavedimą mes suprantaime kaipo dovaną, bet tokią dovaną iš kurios „Uk-ko“ redakcija arba visai negali naudotis arba labai mažai.

2) Kadangi su platinimu yra suriszti tuli kasztai ant transporto ir propagandos, per tai turime persergėti, kad mes negalime apszirubeziuoti vien dalinimu dykai, bet laikome už reikalingą daiktą imti už jusų knygas pinigus ten, kur galima.

3) Išszduoti atskaitą apie prasiplatinimą jusų knygų specialiszkaik mes negalime, bet galime išszduoti tik tokią atskaitą, kokią mes galėsime daryti kas link prasiplatinimo visų mus knygų ir kas link to, kiek už tas knygas surinkta pinigų iš viso.

4) Apie Jusų knygas butų galima paminėti tik tai, kiek



isz viso knygu iszplatinta per metus.

5) Kokius kelius mes pasirinksime platinimui Jus knygu dabar sunku pasakyt, bet visgi Jus gausite apie tai patirti. Pirmiausia reikes apie dovaną apgarsinti „Uk-ke“ ir „Varpe“. O paskui kreipsimės prie tokių ypatų, kurios žinos kam jas dovanot arba parduot. Dalinimas akių plotu, kaip jau anąsyk buvo minėta, negal atneszt pageidaujamo vaisiaus.

Sitas pasargas laikome už reikalingas, kad parodyti kaip mes suprantame pavedimą mums Jusų rasztų.

Jeigu blogai mus suprasta, tai teiksītės mus kuogreicziausiai persergėti. Kol ateis nuo Jus atsakymas, mes susižinosime tarpe savęs kas link budo platinimo, surasime kur yra jus knygos ir paraszysime kiek jų yra.

Apie suteikimą jums tam tikrų rasztų neužmirsime.

Adresas mūsų knyginikės:

M. Saunas,

Rokaiten per Neukirch  
Ostpreussen—Germany.

„Varpo“ ir „Uk-ko“ red.

Isz visų paminėjimų, matom kad neklaidingai suprato „Ukininko“ redakcija ir mes ant to pilnai sutinkam ir tikimės, kad ir T. M. Dr. sanariai neturės nieko prieszingo, ir tokiu budu mums bus labai parankus darbas link iszplatini- mo mūsų Dr-tės rasztų po Lietuvą.

Knyga „Grovo Kyburgio kelionė Lietuvona“ jau spaudoje „Vienybės“ spaustuvėje. Tam veikalui pa-irodžius knygoje, mes tikimes gauti daugiau rasztų isz Europos ir szimet galėsime iszleisti bent du veikalu. Taigi viskas Draugystėje yra geroje tvarkoje. Taigi guodotini sanariai neužmirszkite prikalbinti savo draugus į mūsų T. M. D-tę, o dirbdami visi isz draugės, atneszim naudą savo tėvynei Lie-

tuvai ir sav.

Mūsų garbingiems agitatoriams už pasidarbavimą, su tveriant skaitlingas kuopas, iszreiszkiam szirdingą aczių.

„Tėv. Myl. Dr.“ centr.

Komitetas.

Prie *Chicago's, Ill.* kuopos prisiraszė:

747 P. Koniutis	-60
748 A. Pranckeviczius	-20
749 Fr. Venckus	-60

Prie *Westville's, Ill.* kuopos prisiraszė:

750 J. Mikutis	-60
751 Pr. Bendorius	-60
752 A. Danielius	-60
753 J. Dervinis	-30
754 Pr. Gudiszauskas	-75
755 J. Bražukas	-60
756 J. Grikis	-15
757 K. Daugėla	-60
758 Pr. Lomsargis	-60
759 A. Pilsanka	-60
760 J. Daugirda	-60
761 P. Varnagis	-30
762 Pr. Vaitkus	-30
763 J. Ramanauckas	-60
764 J. Varnagis	-60

Prie *Union City, Conn.* kuopos prisiraszė:

765 J. Norkeviczia	-60
766 M. Firencas	-60
767 V. Juozaitis	-60
768 J. Ratkeviczia	-60

Prie *Scranton, Pa.* kuopos prisiraszė:

769 J. Gelezis	-5
770 J. Judickas	-60
771 J. Garmus	-60
772 A. Janulaitis	-30
773 S. Szapas	-60
774 J. Vanagaitis	-60

Prie *Lawrence, Mass.* kuopos prisiraszė:

775 M. Valiackas	-60
776 J. Buzenczius	-30
777 A. Glevokas	-60
778 K. Bautreñas	-60
779 T. Vaitkevicius	-60
780 V. Meszkinis	-60
781 A. Morkevicius	-60

Gilberton, Pa. -60

Centr. sekret.

M. J. Damijonaitis.

## Darbininkai atmin- kim savo szventę!

Artinasi jau broliai darbininkai pirma diena Giegužio, diena ir szventė didžiausia dėl darbininko, nes tą dieną paskyrė visų krasztų darbininkiszi delegatai ant suvažiavimo Paryžiui, kad kiekvieno priderystė yra szvesti tą dieną.

Tą dieną darbininkai visų krasztų susirenka į dideles mines, daro apvaikszeziojimus, kelia demonstracijas, laiko skaitlingus susirinkimus, dėl apkalbėjimo savo reikalų, iszreikszdami prilankumą darbininkams visų szalių, kad jie pasiryžę yra stoti kovon prieš kapitalą ir prispaudėjus.

Ir tiesą kalbant ar mes darbininkai tik isz tolo turim žiūrėti tokias apeigas darbininkų, jose ne dalyvaut?

Nekalbant jau apie kitų szalių darbininkus dirstelkim į savo tėvynę, kaip ten miestų darbininkai kaip tai Kauno, Vilniaus, Liepojaus, Rygos pirmą dieną Giegužio sulaukę bent kur slaptai apkalba savo darbininkiszkus reikalus, ne žiūrėdami ant to, kad jiems ant kožno žingsnio policija periszkadija, bet isz lupų darbininkų veržesi balsai, „szalin su carizmu, szalin su prispaudėjais. Lai gyvuoja socjalizmas!“ Užtai-gi mes broliai didesnę laisvę turėdami, ar ne galėtumėm nors sykį ant metų per darbininkiszką szventę susirinkt ir apkalbėt kas yra priezasczia mus vargų.

Velytina butų kad kiekvieno miestelio darbininkai susirinktu į svetaines arba po atviru dangumi apkalbėjimui mūsų reikalų, kur didei įstabu mums pasidarys matant tiek savo brolių darbininkų be kojų, rankų ateinant, kurie pražudė jas prie darbo ir jokio atlyginimo už tai negavo. Kiek matysim senelių atkretant ant lazdos, kurių sveikatą iszeziulpė siurbėlės žmonijos ir szian-

dien be spēkų likę prieglaudos neturi. Ten sakau, bus mums apreikszta kur mus trusas dingsta, kas naudojasi isz mus prakaituoto darbo, suprasime tasyk, kad ant mus pezių guli visas užlaikymas žemės. Apsvarstę tai vis pasistengsim praszalintie tokias bjaurybes civilizacijos, kares, trustus, monopolius, samdymą darbininkų... Naujas surėdymas reikalingas kuris paisytu visas skriaudas žmonijos ir pripažintu darbininkui savastį jo darbo.

Lai visi darbininkai szvenziame pirmą dieną Giegužio!

M. Bridickas.

## Kas myli ukę?

Ausztant pavasariui pasirįžau praneszti broliams lietuviams, norintiems įgytie ukę. Szioje apielinkeje randasi daugelis gerų ukių visokių, su trioboms ir be triobų, sodai ne maži, nes tuluose yra nuo 50 iki 100 obelių bei kitokių vaisingų medzių. Veik kiekvienos ukės pusė yra iszdirbta, kitą užima ganyklos, akmens į tvorų vietos sukrauti. Yra ir miszko paskirto ukėms nuo 50 iki 200 akrų didumo su preke nuo \$300 iki \$1000. Veik kiekviena ukė parsiduoda ant iszmokesczio su menku įmokėjimu ant pradzios. Tokiu budu galima skola per keletą metų numokėti, zinoma su procentais, ir įgyti ukę. Pirkti galima tai arcziaus tai toliaus nuo miesto, kaip kam pamėgsta, bet toliausiai -per 4 angl. myles. Artumoje pat yra didokas ežeras Sebec Lake vadinamas, dviejų mylių platus, 12 ilgas, kuriame galima žuklautie kada nori. Ant ežero platkioja 12 laivelių garu varomų, kurie plaukioja su mieszcionimis vasaroi atkeliausiais ant ukių. Rudenyje galima medzioti ant jerubių, stirnų ir briedzių, kurių miszkuose yra ganėtinai. Degtinės



ir alaus Maine valstijai nevale pardavinėti ir už tai nėra girtuoklių; vietoje gėrymų beprotingų czionais žmonės geresnę maistą pasitiekia ir dėlto negirdėti kad kas iszeitu iš proto. Uždarbių czionai teipgi nestoka po miszkus. Rudeniui prasidėjus jieszkoma daugelis vyrų kirtimui medžių, su alga nuo \$18 iki \$26 ir valgiu ant mėnesio. Medžiai yra kertami dėlėi visokių iszdarbių. Kas tur porą arklių, prasidėjus szlajų keliui, uždirba ant mėnesio nuo \$45 iki 55 ir vieno vyro valgi. Kurie negal nuo savo szejmyņų atsitraukti ant ilgesnio laiko ir toliaus į miszką kraustyti, tai per pilnai darbo yra arcziaus, nes kerta daugybes malkų kurui, tai apsiėmę tiek ir tiek kortų (cord) prikirsti, kurių perkupcziai užpraszo nuo 100 iki 200 kortų ir moka po \$1 už sukirtimą. (Kortas turi 4 pėdas ir 4 colius augszczio, 4 pėdas plozczio ir 8 pėdas ilgio.) Kurui kertama vien kieti medžiai, kaip tai skroblai, klevai ir geltonieji beržai. Kortą sukirsti vienam vyrui per dieną nėra per sunku, apskuresnis sukerta pusantro. Man darbo nuo pradžios pribuvimo czion dar niekad nestokavo. Taigi norinti įgyti ukės, atsizskaukite ant žėmiaus padėto adreso, o asz apraszysiu viską placziaus norintiems. Asz labai velycziau lietuviams griebtisi už ukės, nes tai yra pelningiausias ir geriausias užsiėimas. Norinti raszyti adresuokite teip:

Jonas Klimaviczia,  
Box 388. Foxcroft, Me.

### Isz visur.

Anglija praėjusį metą isz kitų szalių nupirko 1 milijardą ir 643 milijonus kiauszinių. Isz Maskolijos tapo atvezta 3,646,000; tai-gi daugiausiai, negu isz kitų szalių.

Isz Vokietijos 1899 mete į Ameriką iszkeliavo 23,740 žmonių; 1500 daugiau, negu 1898 m.

Lvove, Galicijoi, viena moteriszkė iszdaužė dviejų kunigų jezavitų langus, kurie ragavę užginto vaisiaus paskui nenorėjo nieko duoti užlaikymui kudikio. Policija įmetė moteriszkę ant 14 dienų kalinyņ už nuplėszimą „tėvams“ garbės.

Czenstakave vienas isztikimas pirklys iszleido vekselių ant 150,000 rublių, kuriuos bankos tuluose miestuose iszmokėjo, o pirklys įgavęs tokią sumą pinigų dingo be pėdsako.

Mieste Lodz policija atrado slaptą spaustuvę lenkiszko darbininkiszko laikraszczio „Robotnik“. Pó atradimo spaustuvės tuojaus pasirodė naujas iszleidimas laikraszczio ir vardas judosziaus, kurį Varszavoi tuoj nužudė.

Maskolijoi ant rytinio kranto Kaspijos jurių, kirgyzų pustynėse, tapė surasta milžiniszkos versmės kerosino, kuris lyginasi amerikiszkamjam.

Bavarijos arcivyskupas užgynė kunigams lankyti teatrus. Teipgi ir dviracziais važinėti vale tik tiems kunigams, kurie gyvena kaimų parapijose, dėl apveizėjimo ligonių su paskutiniaus sakramentais.

Vokiszkose kolonijose Kamerun, pietinėje Aprikoje, sukilę priesz vokieczius gyventojai ir viską pametę pasitraukė į vietas, kur nėra vokieczių. Vokiszki plantatoriai neteko darbininkų ir 25,000 murgų žemės likšę neapdirbtais.

Mieste Corunna, Ispanijoi, kunigui suteikiant paskutinius sakramentus ligoniui, sulužo grindys, kur ligonis ir 4 isz lankytojų tapė užmuszti o 14

ypatų sunkiai suzeisti.

Australijoi siauczia maras. Mieste Sidney isz 39 apsirgusių 29 numirė.

Leipzig'e, Vokietijoi, sudegė pabirkas celuloido, kuriame smertį rado 11 darbininkų.

Meksikoje yra 5000 sidabro kasyklų ir 1000 aukso kasyklų.

Paryžiuje ant pareikalavimo 500 gatvių szlavikų, atsizskaukė 29,880 ypatų; ant pareikalavimo 150 mokintojų, atsizskaukė 1407 merginos; ant pareikalavimo vyrų mokintojų 180, atsizskaukė 3320 o ant 7 policijantų, atsizskaukė 1557.

Sziame mete nuo 1 Balandžio pradėjo važinėti trukiai isz Berlyno į Konstantinopolį statei. Tokie trukiai bus leidžiami kas 14 dienų ir laike 51 valandos atliks tąją kelionę.

Ant salų Havai, mieste Honolulu isznaikinimas maro kasztavo \$2,000,000. Kur tikėtai apsirgo kokis žmogus, tai tokis namas tape sudegintas. Viso maru buvo apsirgusių 70, isz kurių tik 10 pasveiko, o 60 numirė.

Isz Silezijos, miesto Notembach, vokiszka valdzia iszvarė 100 czekų darbininkų atgal į Czekiją

Budapeszte Vengrijos muitininkai atėmė 300 arklių, kurie buvo supirkti ir gabenami dėl Anglijos į pietinę Apriką. Jeigu valdzia apskelbė nesikishti tarp kariaujanczių szalių, tai negal nei arklių paroduoti, ypatingai Anglijai.

Paryžiuje Leon Gaget tapo suaresztavotas už iszdavimą Vokietijai kariszkių paslapczių. Jisai siuntė laiszką į Berlyną, kuris nebuvo ganėtinai apmokėtas ir dėlto adresatas jo ne-

priėmė. Sugrįzus laiszkui, tasai tapė atidarytas paczte, jeib surastu siuntėji. Tokiu budu iszsirodė Gageto darbas. Perkratant jo gyvenimą atrasta 850 markių prusiszkių pinigų, kuriuos gavęs už tais paslapctis.

Stutgarte milijonierius Noerdlinger tapo prisaiķintųjų sudo nusudytas ant 2 metų sunkių darbų už suzagimą vienos jaunos materiszkės. Suaresztavojus milijonierių nepaleido visai, nors anas norėjo užstatyti didelę kauciją.

Per Hamburg'ą ir Bremen'ą per Sausį, Vasarį ir Kovą į Ameriką iszkeliavo 45,093 iszeiviai. 1899 metų tame laike iszkeliavo tiktai 26,765.

Lvove, Galicijoi, miesto ligonbutyje, numirė vienas žmogus, kurio lavoną iki palaidojimui nugabeno į lavonnamį. Vienatinis 17 metų sunus, naszlaitis, užsiėmė palaidojimu tėvo. Pas lavonnamį palydėjimui atėjo pora draugyszkių su velukais ir du kunigai. Atėjęs sunus ir pamatęs lavoną, pasakė kad tai ne jo tėvo lavonas, nors tasai buvo apvilktas į rubus, kuriuos sunus buvo parupinęs. Palydėtojai ir kunigai nuėjo savo keliu o sunus pradėjo jieszkoti savo tėvo. Pasirodė, kad jo tėvą palaidoją jau pirm 3 dienų per apsirikimą prižiurėtojo lavonnamio. Tada atkasė palaidotąjį, nuvilko lavonui rubus isz lavonnamio ir apvilkę tėvą su jeis antru kart palaidojo.

Vokietijoi tapė užginta miestuose ir ant gelžkeldvarių pardavinėti lenkiszkus laikraszczius.

Ant kranto upės Rhein, mieste Bingen, buvo studentų szventė, ant kurios svecziai isz antros pusės kėlėsi su valczia net 21 ypata, kur apvirtus valcziai, 18 prigėrė.



## LATVIU TAUTA,

## KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

8. Starp šcheem bij zitti prahtigi,  
Un maises pehritaji;  
Jau melderi un kurpneeki  
It dikti strahdataji,  
Ir nahze kuptschi, škunstneeki  
Un meesta selta kalleji,  
Wehl zitti dutšchu dutšcheem.
9. Bet šchee nebija radditi  
Preešch wińnas šmukku gihmi.  
Ta daschkart teize dušmigi:  
„Woi gan šcho rettu sihmi,  
„Ar ko mann' dabba pušchkoja,  
„Šchee ammatneeki nopelna? —  
„Ne, tam-ta nebuhs notikt!
10. „Preekšch labbakeem es audseta,  
„Ka ammatneeku kahrta!  
„Woi tapehz ešmu raddita,  
„Lai mann' pee darbeem wahrta?  
„Ja leelmahte netohpu,  
„Lai labbak wezza šalihkstu.  
„Ne ka pee wihra eemu!”
11. Tee prezzineeki errojajs  
Par tahdu patgalwibu,  
Jau wehl ar weenu glaudijajs,  
West širdi mihlestibu;  
Bet welti! — Pa tam atbrauze  
Ar šescheem sirgeem kareete  
Un eekšcha Pohlu muischneeks.
12. Tas bija kungs no wehrtibas  
Un šmalks eekšch runnašchanas.  
Šchis runnaja ar jumprawas  
Ta pat no prezešchanas.  
Šchi rohku dewe bruhtganam,  
Tam šmukkam Pohlu muischneekam,  
Ar mihlestibas sihmehm.
13. Gan jumprawiņa miššeja,  
Ka tuhdaļ neprāššija  
No šawa mihla muischneeka,  
No kurrenes tas bija;  
Bet leelmahte drihs nebuhtu  
Ja ta šcho kungu neņemtu; —  
Tapehz tohs šalaulaja.
14. Nu tappe šaukta „leelmahte”, —  
Ta brauz ar šescheem sirgeem.  
Kur ween to ļaudis šastappe,  
Eekšch krohgeem un us tirgeem,  
Tee leelumahti gohdaja,  
Beš zeppurites stahweja,  
Ka semmeem ļaudim klahjajs.
15. Bet pa tam jaunās wallodas

- Pa krohgeem, zeemeem raddahs;  
Wišwairak wezzas mahmiņas,  
Kas weena ohtru waddahs,  
Ta sawa starpa runnaja:  
Šchis muischneeks ešsoht luppata,  
Neg arri sirgu saglis.
16. Kad leelmahte to isdsirde,  
Tad šahze aušis kaššiht,  
Un leelukungu atšauze,  
To šahze jautaht, praššiht:  
No kurras semmes atnahzis?  
Eekšch kurras muischas dsihwojis?  
Un kurra zilti dsimmis?
17. Ir leelkungs galwu kaššija  
Pirms labbi apdohmajajs,  
Tad gluddus wahrduš grahbstija,  
Ka kungu—kahrtai klahjajs:  
„Mans behrniņ — siršniņ — mihlaka  
„Es dehls — ta wezza — tšchiggana —  
„Mans wahrds irr Tšchigganowski”.
18. Nu leelmahte ta šesšutte,  
Ka apgihbuši kritte.  
Ir tšchiggans bailes šajutte,  
Tomehr tai lihdeht šchkitte;  
Un ettiki drihs atneššis,  
Pee deggana tai turrejis, —  
Ta atdsihjajs pa masam.
19. Tad dušmas škaunā balšina  
Šcho pantiņu noteize:  
„Tu wiltneeks, krahpneeks, beskauņa!”  
Dessinn ka wehl to šweize.  
Tad likke tam pee wella eet,  
Eekšch pašchu dsiļļu elli škreet; —  
Bet šchis ne kur negahje.
20. Ar makti ta nu gribbeja,  
No leelakunga šchkirtees;  
Bet ta jau bija laulata, —  
Bij muhschiņu zaur irtees,  
Ar tšchigganu par pašauli. —  
Kad meitas škattahs špeegeli,  
Lai peeminu Tšchigganowšku!

## 6. Leitan'as [1815—?].

Ansis Leitans, g. 16 d. balandžio 1815 m. Pinkių muižės pagaste, buvo iš pradžių pagasto tiesų raštininku Pinkių ir Beberbekio muižės, tad Mihalgravoje ir Wohler muižėje, o nuo 1 d. liepos 1856 m. emė išleidinėti laikraštį „Mahjas Weesij”. Kaip Liventhalis ir Duensbergis yra Latvių geresniejie dainiai, taip Leitanas yra vienas iš geriausiųjų prozaistų. Rods jo raštai iš didesnės dalies yra išguldymais, tačiau jo skaidri kalba, didelis skaitlius raštų ir laimingas pasirinkimas tokių, kurie mėgstami yra per skaitytojus ir duoda gerus pamokymus, suteikia jam Latvių literaturoje augštą vietą, ir Leitano vardas yra tarpe skaitančių Latvių plačiai žinomas. Įpatingai žmonės mėgo skaityti apisakas, išgulytas iš Schmidto vokiškų veikalų. Be to Leitans yra gana laimingai bandęs savo spēkas taip-gi rašant dainas. Didelė guodonė jam tenka už išleidimą „Mahjas Weesio”. Kada „Latweeschu Łauschu Draugs” paliovė išėjęs, jautėsi trukumas tokio laikraščio.



Rods „Latweeschu Awises” Jelgavoje ėjo į svieta, bet nėsant lenktynių laikraštis paprastai negali išsitobulinti nei pasigerinti. Todėl tapė Leitano laikraštis, į kurį jis pats ir daugelis jaunų spėkų talpino braungintinus raštus, pasveikintas su didoku džiaugsmu. Tarp jo daugybės raštų ėion paminėsime keletą:

1) Daug straipsnių yra talpinta buvę į „Latweeschu Awises”, „Latweeschu Łauschu Drauga”, „Deewa-wahrdū mihlotaji”.

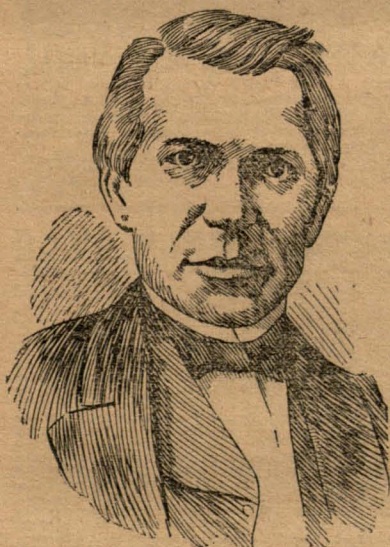
2) Išguldymai iš Schmidto raštų: Grahfa Leelmahte Genowewa (1845, 1848), Karra leelskungs Eistakius (1846), Preeschu—kalna Rohse (1847), Pukku—kurwihts (1851); iš D-ro Brehmo raštų: Mahziba, ka warr ehkas buhweht no semmes (1847); iš Meinholdo raštų: Schweidlera Maria (1849); iš Kapff'o raštų: Pamahziščana, ka jašataišahs us Jesus swehtu wakkariū (1853). Tarp kitų išguldymų ėion paminėsime: Tee Diwwi zelli un wiūū galli (1840), Patešigi stahsti pahr to, ka Jerusaleme ispohtita (1843, 1848), Stahsti pahrto kristigu dseešmu—taišitaju Georg Neimark (1846, 1860), Baron Bundulis (1847), Diwreis peezdešmit un diwi bihbeles stahsti preekšch škohlalm un mahjahm (1851, 1856), Bruūūneeks Kahrlis Rahde (1851), Žilweka širds (1853, 1859);

3) Tarp jo paties raštų paminėtini: Darbu rullis pa mehnescheem (1842, 1852), Zeeniga Rihgas Jahna draudses wezzaka mahzitaja Heinrich Gottlieb Pehšch dsihwes gahjums un behru deena (1849), Laika—kaweklis pa seemas wakka-reem (1851, 1860), Gohda—wihri, ir: Ta bija širdiga un branga šeewa (1852), Ustizzama bruhte Auniņa (1856), Ihs-tena behrna—mihlestiba (1857). Apart to jis parašęs yra daug dainų ant veselių, gimimo dienų, varduvių, ir t.t.

### 7. Schoenberg'is [1825--?].

Ernestas Ferdinandas Schoenbergis, g. 18 d. spalį 1825 m. Durbės parapijoje, mokėsi 1842—45 m. Irlavos sėminarijoje, tapė 1845 m. mokytoju ir vargamistra Leel-Gramsdeje. Jis taip-gi yra vaisingas Latvių raštininkas, nors jo dainose kalba nėra be klaidų. Be to jo dainos neturi to apvalumo, kas dainas patinkamomis daro. Todėl Schoenbergis yra gan greit eiliakalys, o ne dainius, rašytojas, o ne raštininkas. Jis daug rašęs yra į Latweeschu Awises ir Mahjas Weesj. Taip-gi Kabbatas grahmata ar dauds lustigahm singehm, kurią drauge išdavė su Vietingiu, 1856 m. Taip-gi Jauns preekš laššitajem (stahsti un singes), 1857.

### 8. Kasparas Ernestas Beesbardis [1806—1886].



Kasparas Ernsts Beesbardis.

Beesbardzių kiltimi yra Pavasario muižės pagastas, Slokos parapija (draudse), Rygos aprinkyje. Kaip žinoma, pirm 1820 m. Latviai neturėjo savoms giminėms pravardzių, bet jie vadindavosi pagal savus namus, kurių vardas rods ir nešiodavo pirmojo savi-ninko giminės pravardę. Tai-gi Kasparo senukas buvo kilęs iš Beesbardzių kiemo, ir tokią pravardę nešiojo. Senukas turėjo dvejetą sunų, Kasparą ir Andrių, kuriudu vedė iš Brankuzeemo Kruhtainiutes, Oną ir Grietę. Kasparas (g. 1777 m.) buvo tula

laiką žiamionių tiesnešiu ir 1857 m. pasimirė kaipo Bellės muizininkas (pas Katlakalni), palikdamas du sunu ir dvi dukteri, tarp kurių buvo Kasparas Ernestas. Tėvas Kasparas buvo darbštus vyras, nės apart žiamdarbystos jis užsiiminėjo dar javų ir miltų pirklyba ir turėjo keletą laivų, ant kurių gabeno pardavinius tai į užrubežį, tai į vidužiamį, tarp Jelgavos ir Rygos, pelnydamas neretai nemenką turtą. Jisai ir Brankuzeemo ukininkas Kasparas Kamargrausis, palei nurodymą Slokų magistrato, 1812 m. turėjo buti keliarodžiais mažai karės laivynei Lielupėje, kaipo žinovai tenykščių vandenių.

Kasparas Ernestas gimė 26 d. lapkričio 1806 m. namuose savo tėvo ir senuko, Pavasario pagaste. Namie mokėsi vokišką kalbą nuo tulo pasamdyto vokiečio, Benken'o. 1814—16 m. ėjo į elementarinę mokslainę Rygoje. Potam vėl namie mokėsi nuo tulo gizelio F. Fišerio skaityti, skaitliuoti (pagal Flor'o „Rigasches Rechenbuch”) ir katechizmą (pagal L. Bergman'o knyga). 1818 m. jis pateko į Šalaspylę prie kuningo P. D. Vendt'o, kurs nedaug pats laiko turėjo mokyti, nors ir svetimų kalbų. Čion Beesbardis ėmė mokintis graikiškai, taip-gi geometrijos, beveik pats per savę. 1820 m. Vendtui gelbstint, Beesbardis įstojo į Rygos gymnazijos tercija, bet systematiškai neprirengtu budamas, jis su vargu galėjo paspėti, ir todėl išstojęs iš gymnazijos, ėmė privatiškas lekcijas, įpatingai kad tėvo piningiški reikalai buvo sugverę. Butu viskas rasi keistai išėję, jeigu nebutu kuningas Vendtas patekęs į Rygą prie bažnyčios Jėzaus, kur į savo namus priėmė švieson besispėndžiantį Beesbardį. Tasai jau 1823 m. įstojo į Jurjevo universitetą, į paidogogišką filologišką sėminariją, kur išbuvęs iki 1826 m. gavo laipsnį graduoto studento. Potam Beesbardis buvo mokytoju namuose savo seno draugo ir labdario, kuningo Vendto Rygoje, prieg tam studiodamas phylozophiją ir matematiką, prie ko jį įpatingai ragino anksti pasimirėsis (1831 m.) matematikos mokytojas prie Rygos gymnazijos, J. F. Sobens. Tad 1832 m. davėsi atgal į Jurjevą, kur per thėologus Julijū Walterį ir Kleinertą kilo nauja dvasė, kuri mokslų jieškočiams buvo lyg nauja aušra. Ten per ištisą metą užsiėmęs matematika, philologija ir thėologija, o piningų netekęs, jis 1833 m. traukė už mokytoją į Vilandės aprinkio mokslainę. Čion jis per 9 metus triusėsi tykiai; pats mažai kalbus budamas, jis beveik šalinosi nuo kitų. 1843 m. jis apsivedė su Ona Marija Hamberg, kuri 1848 m. pasimirdama paliko 2 sunu ir 1 mergiotę, o 1850 m. antrusyk susituokė su Marija F. K. Eeck, nuo kurios susilaukė sunų ir mergiotę. 1845 m. Beesbardį įkėlė už įspektorį, 1847 m. paaugštino ant kolėgijos assesoriaus, ir 1853 m. suteikė jam guodos ženklą už 20-metinę be kliauties tarnystą, jis galiaus 1853 m. dėl sveikatos susilpimo išstojo iš tarnystos su 400 rubl. 28 kap. metinės pensijos. Išbuvęs 21 metus Vilandėje, jis su šeimyna 1854 m. keliavo į Rygą, kur iš pradzių jam gana sunkiai ėjosi, iki 1857 m. gavosi už mokytoją

(Toliaus bus.)



Czekijoi, apskirtyje Klap pay, nuo augsztų kalnų nusi-vertė daugelis žemės ir 60 murų sugriovė.

Sevastopolyje suaresztavojo du admiralu ir 42 laivynės apicierų už praleidimą kelių milijonų rublių, kurie buvo paskirti laivynės reikalams.

Pakrasztyje Airijos, pas Crookhaven, audra apvertė prancuziskų žvejų laivą ir visi žvejai 24 prigėrė.

Maskolijos carienė vėl esanti nėsčia ir kad sulauktu caruko, padarė apžadus lankyti šventas vietas meldama nuo Dievo sunaus. Dabar meldžiasi Maskvoje.

Popiezius užgynė kunigams ir zokoninkams maisztytis į politikos reikalus, kaip ir iszleisti politiskus laikraszczius. Mat Prancuzijoi kunigai varydami politiską agitaciją, kad sugriauti respubliką ir pastatyti valdonu karalių, privertė valdžią panaikinti tulus zokonus ir atimti kunigams turtus.

Artymais Paryžiaus, miestelyje Aubervilliers, tapė apiplėsza Nôtre Dame des Vertus bažnyčia ir po apiplėszi- mui uždegta.

Persijoi, paskutinėse trijose sanvaitėse buvo 195 ypatos apsirgę maru.

Rytinėse Indijose, pas miestą Cownpore, yra barakai, kur gabena visus maru apsirgusius. Ligoniai bijodami myrio uždegė tuos barakus ir traukė į miestą, kur tik kariauna juos sulaikė. 6 sargus ligoniai sumetė į ugnį.

## Atsiszaukimas.

Malonus Broliai: Dėl parodos da yra reikalingi szie lie-

tuviszki laikraszcziiai:

*Lietuwiszka Gazieta* 1879 metų.

*Unija* 1884 metų.

*Lietuwiszkas Balsas* visų metų.

*Saulės* turime tik 1893 metų ir 1897 metų. Visų kitų Saulių truksta.

*Lietuvos* 1893 ir 1894 metų truksta, visas kitas turime.

*New Yorko Lietuwiszkos Gazietos* neturime.

*Garso Amerikos Lietuvių* neturime nė vienu pilnu metų.

*Lithuanian Weekly Magazine* Twarowskio iszduoto New Yorke laikraszcziio neturime.

*Darbininko*, iszleisto She- nandoah'e, Pa.

Jeigu kas turite tuos laikraszczius teiksitis dovanoti arba nors paskolinti dėl parodos.

Su guodone Kn. J. Žilinskas Box 1053 Plymouth, Pa.

## Gegužine Szvente!

Artinasi pirma diena Gegužio, tai metinė darbininkų szventė. Darbininkai visų szalių rengiasi su iszkilme tą dieną apvaiszczioti, dėlto ir mes, Pittsburgo lietuviai Socialistai, rengiame susirinkimą su prakalboms Nedėlioje 29 Balandžio 1900 m. savo svetainėje po numeriu 2030 Sarah str. S.S. Pittsburg, Pa. ant 3 val. po pietų, kur bus prakalbos su diskusijom.

Dėlto užkviečiame visus brolius darbininkus susirinkti, kur apkalbėsime savo reikalus ir pagerinimą vargingo savo buvio. Užpraszone lygiai visus, vyrus ir moteris.

*Komitetas.*

— Philadelphijos „Tėvynės Myl. Draug.“ Kuopa laikys susirinkimą nedėlioje, Balandžio 29 d. antroj val. po pietų po num. 764 S. 2-nd str. Užkviečiami visi sąnariai atsilankyti, nes bus svarbus apsvarstymai. Neužsimokėję są-

nariai galės užsimoketi ir norintieji prisirasztyti gali ateiti ir malonei bus priimti.

„T. M. K.“ prezidentas

*Antanas A. Jocis.*

## 25-metines sukaktu- ves ir balius!

Draugystė szv. Kazimieriaus isz New Yorko rengia iszkilmingai szvęsti 25 metus gyvenimo Draugystės, su prakalboms ir balium, Subatoje 5 d. Gegužio, 1900 m. svetainėje PALACE HALL 94 Grand str. Brooklyn, N. Y.; prasidės ant 7:30 val. vakare. Įzenga vyrams su padėjimu skrybėlės (Hat check) 25 ct. moteriskoms 10 ct.

Apie 6 valandą vakare iszeis visos vietinės draugystės IN CORPORE su muzika parodai, kur apėjus keletą gatvių sueis į svetainę, kur pirmiausiai bus prakalbos o paskui balius.

Mūsų draugystė rengia szitą apvaiszcziuojimą dėlto, kad atnesztu tautiską naudą, sudrutintų tautystę ir parodytu svetimtaucziams, kad lietuviai Naujorko, Brooklyno ir apie- linkės gyvena graziame sutikime ir vieni kitus gelbstisi. Dėlto visus lietuvius ir lietu- vaites szirdingai užkviečiame atsilankyti ir pasilinks mintie ant 25-metinių sukaktuvių Szv. Kazimiero Draugystės isz New Yorko.

Dr. Sekr. A. Lesnievskis.

## Prakalbos!

Per rupestį vietinio Politisko Kliubo bus prakalbos, Ketverge, 3 dieną Gegužio, 1900, svetainėje New Turner Hall prie Jefferson str. Waterbury, Conn. kur apart kitų kalbėtojų kalbės garsus mūsų tautietis Dr. J. Szliupas isz Scranton, Pa.

Dėlto apsakome visiems lietuviams, teip vietiniams kaip apielinkėse Waterbury'o, atvykite ir pasiklausyite prakal-

bų, o ypatingai moteris užpraszone atsilankyti, nes bus svarbios kalbos ir apie moterų judėjimą bei darbus.

Prasidės ant 7:30 vakare. Įzenga dovanai.

*Komitetas.*

## Pajieszkojimai.

Asz Petras Daukszys pajieszkau savo brolio Adomo Daukszio (po tikru tėvu Karpavicziai) isz kaimo Iszlandžių, pavieto Vilkaviszkio, gub. Suvalkų. Jisai gyvena kur apie Worcester, Mass. Kas apie jį žinote isz tautie- czių arba jis pats teiksisi suteikti mą žinę ant szito adreso:

Petras Karpaviczia,  
Luzerne, Pa.

## Ant pardavimo

gera stuba dėl gyvenimo prie ulyczios W. Orchard su 13 kambarių, gražiai isztinkavota ir apkvarbuota, sodelis vaisingų medžių ant loto. Parsiduoda pigiai, tik už du treczdaliu kiek kasztuoja. Teip gi turiu stubų ant pardavimo visam mieste.

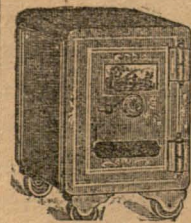
Dasižinokite pas:

Christopher Wren Agentas  
ant Centre Avenue  
Plymouth, Pa.

**NEREIKE PININGU** PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirksite geriausią siuvamą masziną Victor su visais irankiais Gera siuti sunkius ir lengvus siuvinius. Gwarantuojame ant 20 metų. Turime 85 skyrus už visokią prekę. \$120.00 pirksi gražiausią geriausią Victor PIANO. Gwarantuojame ant 25 metų. Praba dovanai, 24 skyrų, visokia prekę. \$120.00 pirksi pirmos klasos geriausią PIANO. Parduodame visokius muzikaliskus instrumentus. Kataloga dovanai. VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.



**ONLY \$5.00**

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 200-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$39.75; 65 inches high, 3000 lbs., \$49.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer, SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.